

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ SVEIKATA 2012 m.

Visuomenės sveikatos stebėseną – tikslingai organizuotą ir sistemingai atliekamą visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių sveikatos rizikos veiksnių rinkimą, kaupimą, apdorojimą, saugojimą, analizę ir vertinimą (Žin., 2002, Nr. 72-3022; 2007, Nr. 64-2457).

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną – savivaldybių teritorijose vykdomą stebėseną, kuria siekiama gauti išsamią informaciją apie šių teritorijų bendruomenių visuomenės sveikatos būklę, visuomenės sveikatai darančius įtaką veiksnius, kitus visuomenės sveikatos rodiklius savivaldybės teritorijoje bei planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones (Žin., 2003, Nr. 81-3720; 2008, Nr. 21-771).

Šilutės rajono savivaldybės rodikliai ir duomenys surinkti iš Lietuvos statistikos departamento, Oficialiosios statistikos portalo, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro, Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligoninės, Valstybinio psichikos sveikatos centro, Klaipėdos teritorinės darbo biržos Šilutės skyriaus, UAB „Šilutės vandenys“, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Klaipėdos teritorinės ligonių kasos ir kitų kompetentingų institucijų periodinių statistinių, mokslinių leidinių, duomenų bazių bei ataskaitų., taip pat pagal galimybes renkami, kaupiami, analizuojami, pateikiami bei lyginami su bendru Lietuvos Respublikos, Klaipėdos apskrities ir Kretingos rajono savivaldybės vidurkiu.

GYVENTOJAI

Demografija – mokslas, tiriantis gyventojų skaičių, sudėtį, teritorinį pasiskirstymą, jų pokyčius, pokyčių priežastis bei padarinius, analizuojantis demografinius procesus (gimstamumas, mirtingumas, migracija) ir jų sąveiką su ekonominiais, socialiniais, politiniais, ekologiniais ir kitais veiksniais.

Lietuvoje vykstantys socialiniai ekonominiai pokyčiai paveikė demografinius procesus, kurie turi tendenciją keistis nepalankia linkme. Šilutės rajono savivaldybėje gyventojų skaičius kasmet mažėja, 2012 m. liepos 1 d. čia gyveno 43 636 gyventojai. Per trejus pastaruosius metus gyventojų sumažėjo 7 525, o tai atitinka 14,7 procento. 2012 m. kaimiškiosiose savivaldybės vietovėse gyventojų gyveno 1,5 karto daugiau nei mieste (atitinkamai 26 370 kaimo ir 17 266 miesto gyventojai). Remiantis Oficialiosios statistikos portalo duomenimis 2012 metų pradžioje Šilutės rajono savivaldybėje gyveno 23 344 moterys ir 20 696 vyrai. 1 000-iui vyrų teko 1 128 moterys.

Šilutės r. sav. gyventojų skaičius pagal gyvenamąją vietovę 2010–2012 m. (liepos 1 d.) (abs. sk.)

	2010	2011	2012
Gyventojų skaičius	51 161	44 703	43 636
Miestas	20 359	17 609	17 266
Kaimas	30 802	27 094	26 370

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

GYVENTOJŲ SKAIČIAUS MAŽĖJIMO PRIEŽASTYS

Gyventojų skaičiaus sumažėjimą įtakoja *natūrali gyventojų kaita* (gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus skirtumas), kuri analizuojamu laikotarpiu buvo neigiama, 2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje mirė 112 žmonių daugiau nei gimė kūdikių. Mirusiųjų skaičius 2010–2012 m. išlieka didesnis negu gimusiųjų.

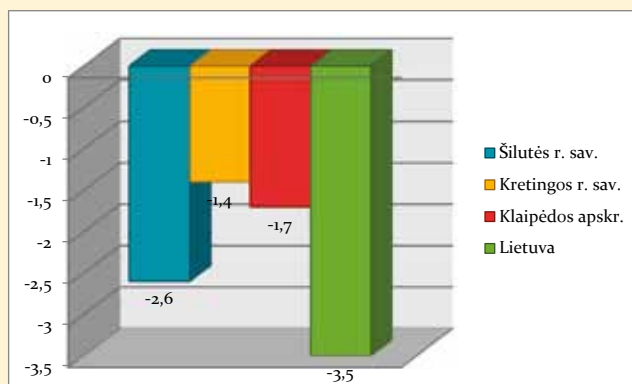
Analizuojant natūralios gyventojų kaitos situaciją Lietuvoje pastebima, kad 2012 m. Šilutės rajono savivaldybės natūralios gyventojų kaitos rodiklis (tenkantis 1000 gyv.) buvo didesnis už Kretingos rajono savivaldybės ir Klaipėdos apskrities rodiklį, tačiau mažesnis už Lietuvos (2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje natūralios gyventojų kaitos tenka -2,6 atv. 1000 gyventojų, Lietuvoje - 3,5 atv. 1 000 gyventojų).

Natūrali gyventojų kaita Šilutės r. sav. 2010–2012 m. (abs. sk.)

	Gimusieji	Mirusieji	Natūrali gyventojų kaita
2010	422	627	-205
2011	456	644	-188
2012	477	589	-112

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Natūrali gyventojų kaita 2012 m. (1 000 gyventojų)

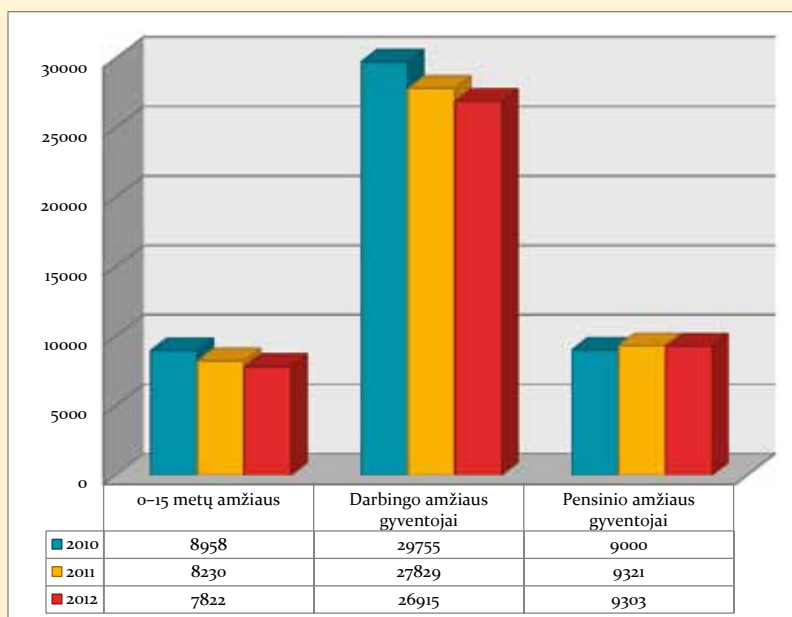
Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

GYVENTOJŲ AMŽIUS

Mažėjant gyventojų skaičiui pastebima ir tai, kad kinta gyventojų sudėtis. 2010–2012 m. laikotarpiu labiausiai sumažėjo vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų. Gyventojų skaičiaus didėjimas stebimas tik vyresnio amžiaus gyventojų grupėje. 2010–2012 m. laikotarpiu 0–15 m. amžiaus gyventojų sumažėjo 1 136 (12,7 proc.), darbingo amžiaus gyventojų sumažėjo 2 840 (9,5 proc.), o pensinio amžiaus gyventojų padaugėjo 303 (3,3 proc.). Nors pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus padidėjimas nežymus, tačiau atsižvelgiant į tai, kad kitų amžiaus grupių gyventojų mažėja, galima teigti, kad Šilutės rajono savivaldybėje pensinio amžiaus gyventojų bus vis daugiau. Šią prielaidą galima daryti žinant tai, kad gyventojų senėjimą lemia emigracija ir neigiama natūrali gyventojų kaita, mažas gimstamumas. Sensant populiacijai, mažėja dirbančiųjų žmonių skaičius, didėja sveikatos priežiūros ir socialinės globos paslaugų poreikis, taip pat išlaidos sveikatos priežiūrai, nes didėja sergamumas, ypač lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis.

Gyventojų skaičiaus kitimas pagal amžiaus grupes Šilutės r. sav. 2010–2012 m. (metų pradžioje) (abs. sk.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

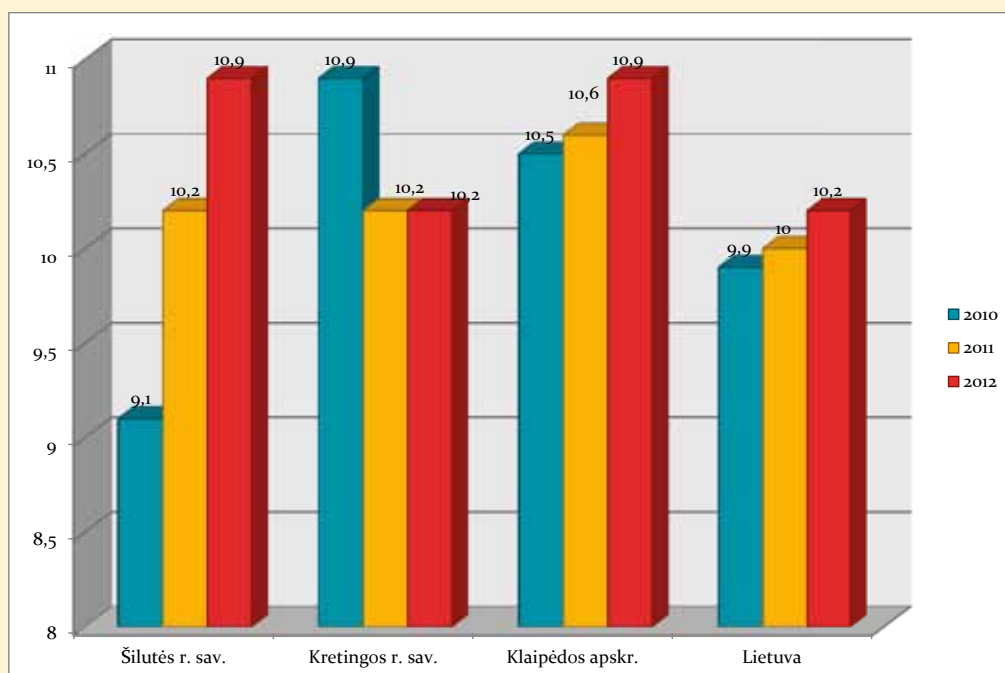
GIMSTAMUMAS

Gimstamumo rodiklis – parodo kiek gimė gyvų kūdikių tūkstančiui gyventojų per metus. Šis rodiklis sąlyginai pagal lygį yra skiriamas į mažą – mažiau 15, vidutinį – 15–25 ir didelį – daugiau 25 gyvų gimusių 1 000 gyventojų per metus.

2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje gimė 477 kūdikiai, tai yra 21 kūdikiu daugiau nei 2011 m. ir 55 kūdikiais daugiau nei 2010 m. (atitinkamai 2011 m. gimė 456, 2010 m. – 422).

Lyginant gimstamumą, tenkantį 1 000-iui gyventojų, pastebima, kad šis rodiklis 2012 m. (Šilutės raj. sav. tenka 10,9 gimusiojo 1 000 gyv.) nežymiai lenkia Kretingos rajono savivaldybės (10,2 gimusiojo 1 000 gyv.) ir Lietuvos (10,2 gimusiojo 1 000 gyv.) rodiklius ir yra toks pats kaip Klaipėdos apskrities rodiklis (10,9 gimusiojo – 1 000 gyv.). Gimstamumas Šilutės savivaldybėje yra mažas, tačiau turi tendenciją didėti.

Gimstamumas 2010–2012 m. (1 000 gyv.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

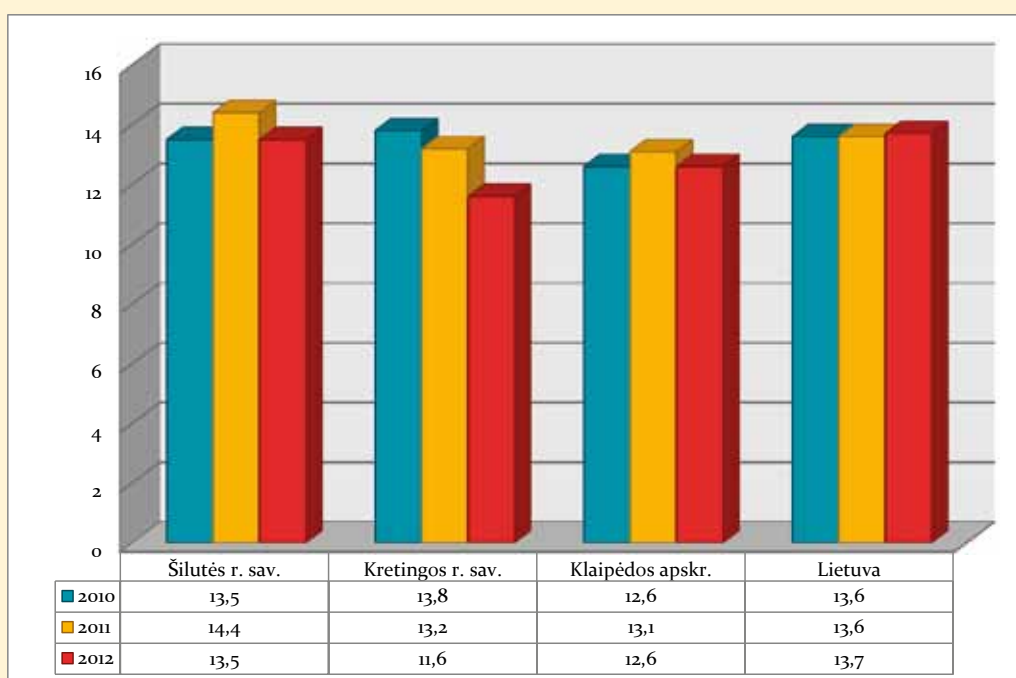
MIRTINGUMAS

Mirtingumas – rodiklis, parodantis mirusiųjų skaičių per metus, tenkantį tūkstančiui gyventojų. Bendrasis mirtingumo rodiklis sąlyginai pagal intensyvumo lygį yra skiriamas į mažą – mažiau 9, vidutinį – 9–15 ir didelį – daugiau 15 mirusiųjų 1000 gyventojų per metus.

2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje mirė 589 gyventojai, tai yra 55 mirusiaisiais daugiau nei 2011 m. ir 38 mirusiaisiais mažiau nei 2010 m. (atitinkamai 2011 m. mirė 644 gyventojai, o 2010 m. – 627 gyventojai), mirtingumo rodiklis tenkantis 1000 gyventojų 2012 m. nežymiai sumažėjo ir nesiekė šalies rodiklio.

Kūdikių mirtingumas parodo, kiek gimė kūdikių per metus iš 1000 gyvų gimusių. Šis rodiklis sąlyginai pagal lygį skiriamas į labai mažą – iki 10, mažą – 10–14, vidutinį – 15–24, didelį – 25–49 ir labai didelį – 50 ir daugiau mirusiųjų 1000 gimusių. 2010 m. Šilutės r. sav. šis rodiklis siekė 4,74 mirusiojo 1000 gimusių, 2011 m. – 8,77 mirusiojo 1000 gimusių, o 2012 m. – 6,29 mirusiojo 1000 gyvų gimusių. Iš to galima daryti išvadą, kad kūdikių mirtingumas Šilutės rajono savivaldybėje yra mažas. Absoliučiais skaičiais 2012 m. Šilutės r. sav. mirė 3 kūdikiai, 2011 m. – 4, o 2010 m. – 2.

Mirtingumas 2010–2012 m. (1 000 gyv.)

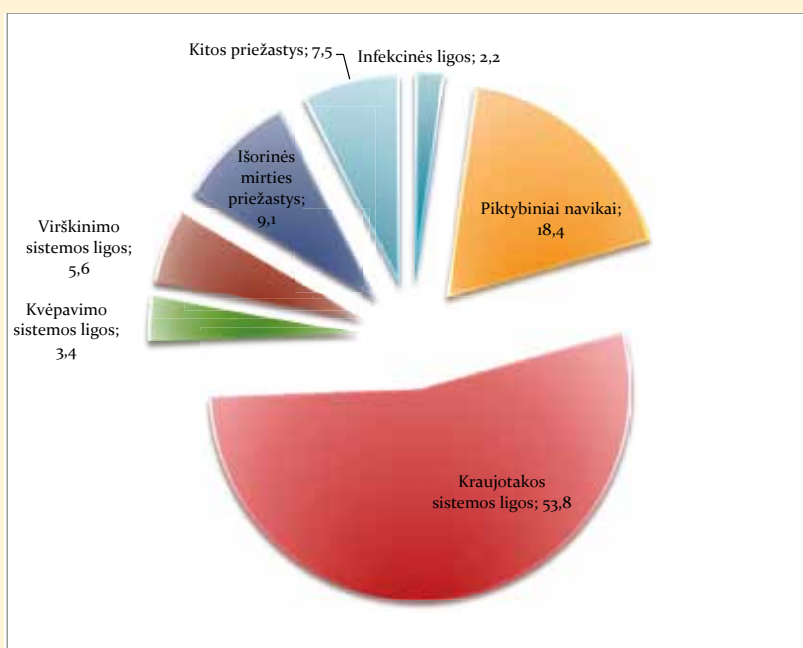
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

MIRTIES PRIEŽASTYS

Mirties priežastys – tai yra bet kuri būklė, sukėlus ar nulėmusi mirtį, o *mirties priežasčių struktūra* parodo kokią dalį (proc.) tarp visų mirties priežasčių sudaro tam tikros priežastys.

2012 m. Pagrindinės mirties priežastys buvo: kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. Šilutės rajono savivaldybėje, dėl kraujotakos sistemos ligų 2011 m. mirė 357 gyventojai, o tai sudarė net 55,4 proc. viso mirtingumo, kai tuo tarpu 2012 m. šis rodiklis nežymiai sumažėjo ir siekė 53,8 proc. (mirė 317 asmenų). Taip pat stebimas nežymus mirčių dėl piktybinių navikų padidėjimas, 2011 m. mirtingumas dėl piktybinių navikų siekė 18 proc. viso mirtingumo (abs. sk. 116 mirusiųjų), o 2012 m šis rodiklis siekė 18,4 proc. (abs. sk. 111 atvejų). Trečioje vietoje pagal dažnumą yra išorinės mirties priežastys, kurios 2011 m. sudarė 9,5 proc. viso mirtingumo (61 atvejis), o 2012 m. 9,1 proc. (54 atvejai). Mirtingumas dėl virškinimo sistemos sutrikimų 2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje sudarė 5,6 proc. viso mirtingumo (33 mirusieji), dėl kvėpavimo sistemos ligų 3,4 proc. (20 mirusiųjų), o dėl infekcinių ligų 2,2 proc. (13 mirusiųjų).

Mirties priežasčių struktūra Šilutės r. sav. 2012 m. (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

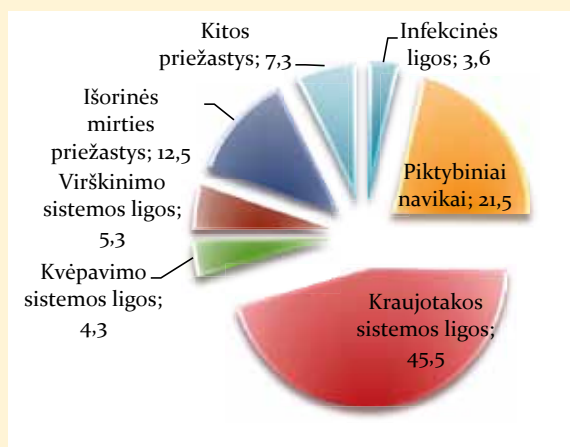

MIRTIES PRIEŽASTYS PAGAL LYTĮ

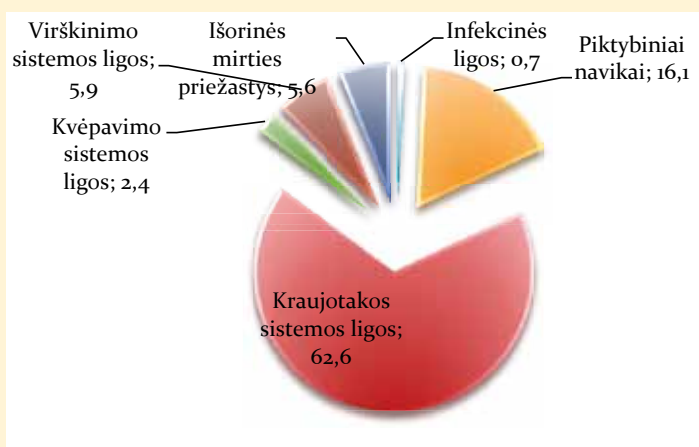

2012 m. pagrindinė mirties priežastis buvo kraujotakos sistemos ligos. Dėl šios priežasties mirė 138 vyrai (45,5 proc. viso vyrų mirtingumo) ir net 179 moterys (62,6 proc. viso moterų mirtingumo). Antra pagal dažnumą mirties priežastis yra piktybiniai navikai, dėl šios priežasties mirė 65 vyrai (21,5 proc. viso vyrų mirtingumo) ir 46 moterys (16,1 proc. viso moterų mirtingumo). Trečią vietą užima išorinės mirties priežastys, dėl kurių dažniausiai miršta vyrai. 2012 m. dėl šios priežasties mirė 38 vyrai ir 16 moterų (atitinkamai 12,5 ir 5,6 proc. nuo atitinkamos lyties mirtingumo).

Vyrų mirties priežasčių struktūra
Šilutės r. sav. 2012 m. (proc.)

Moterų mirties priežasčių struktūra
Šilutės r. sav. 2012 m. (proc.)

SERGAMUMAS

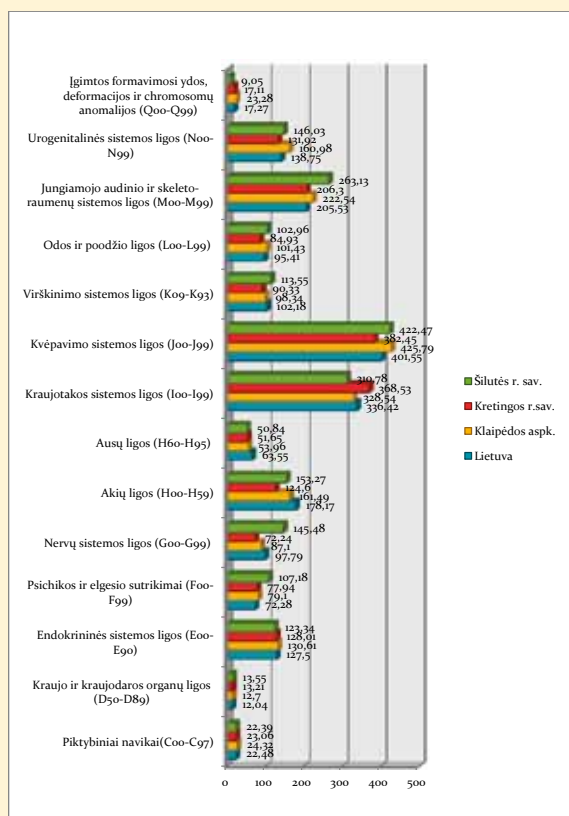

Bendrasis sergamumo rodiklis parodo kiek per metus buvo užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių žmonės kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. Jis reiškia populiacijos suminį sergamumą visomis ligomis.

2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje didžiausias sergamumas buvo kvėpavimo sistemos ligomis (422,47 atv. 1000 gyv.), kraujotakos sistemos ligomis (310,78 atv. 1000 gyv.) bei jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligomis (263,13 atv. 1000 gyv.). Tačiau lyginat su Lietuvos, Klaipėdos apskrities ir Kretingos rajono savivaldybės vidurkiais kraujotakos sistemos rodikliai tenkantys 1000 gyventojų yra mažiausi, o jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos viršija lyginamųjų zonų rodiklius. Kvėpavimo sistemos sutrikimų mažiau nei Šilutėje yra Kretingos rajone.

Taip pat Lietuvos, Klaipėdos apskrities ir Kretingos rajono savivaldybės sergamumo rodiklius viršija šių organų sistemų ligos: odos ir poodžio ligos, nervų sistemos ligos, virškinimo sistemos ligos, psichikos ir elgesio sutrikimai, kraujo ir kraujodaros ligos.

Bendrasis sergamumas (iš viso užregistruota ligų) 2012 m. (1 000 gyv.)

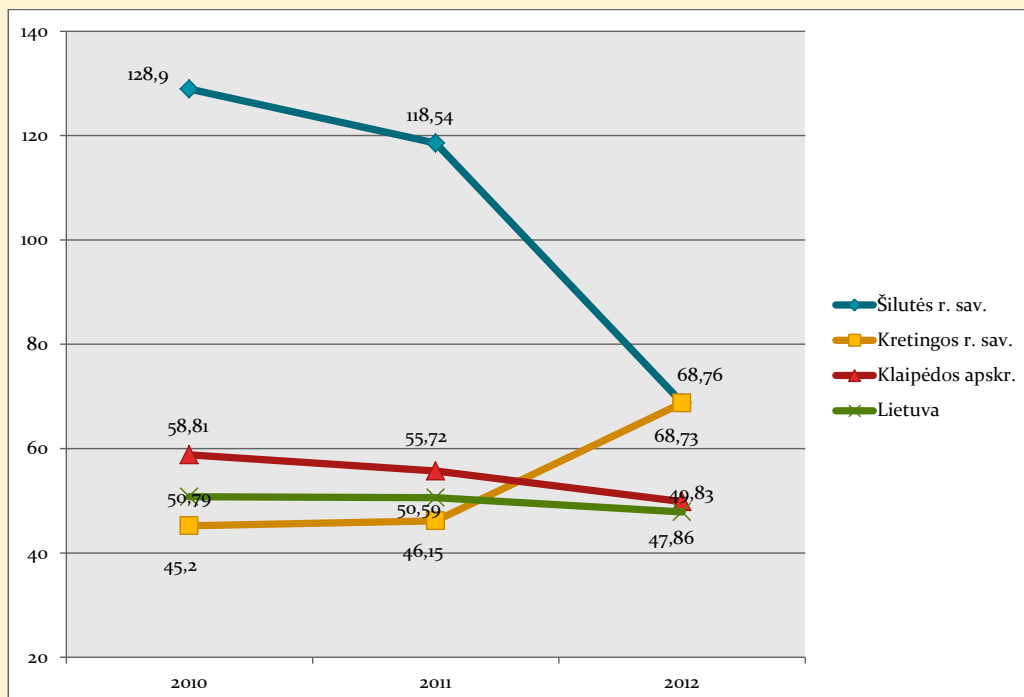
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

SERGAMUMAS TUBERKULIOZE

Tuberkuliozė yra infekcinė liga, kurią sukelia tuberkuliozės mikrobakterijos. Infekcijos šaltinis – asmuo, sergantis atvira plaučių tuberkulioze ir oro lašeliniu būdu skleidžiantis tuberkuliozės mikrobakterijas. Ši liga viena iš grėsmingiausių ir sunkiausių infekcinių ligų, kurios plitimo priežastys dažniausiai yra socialinės: blogos gyvenimo ir sanitarinės sąlygos, alkoholio vartojimas, nevisavertė mityba, gyventojų migracija, skurdas, narkotikų vartojimas, ŽIV infekcija, nepakankama besigydančių ligų kontrolė.

TBC registro skelbiamais duomenimis 2011 m. Šilutės rajono savivaldybėje buvo užfiksuoti 53 tuberkuliozės sergamumo atvejai (118,54 atv. 100 000 gyv.), o 2012 m. jų buvo tik 30 (68,8 atv. 100 000 gyv.). Šilutės rajono savivaldybėje ilgą laiką tuberkuliozės sergamumo rodiklis buvo vienas didžiausių Lietuvoje, o 2012 m. žymiai sumažėjo ir tapo beveik toks pat kaip Kretingos rajono savivaldybės analogiškas rodiklis.

Sergamumo tuberkulioze dinamika 2009-2011 m. (100 000 gyv.)

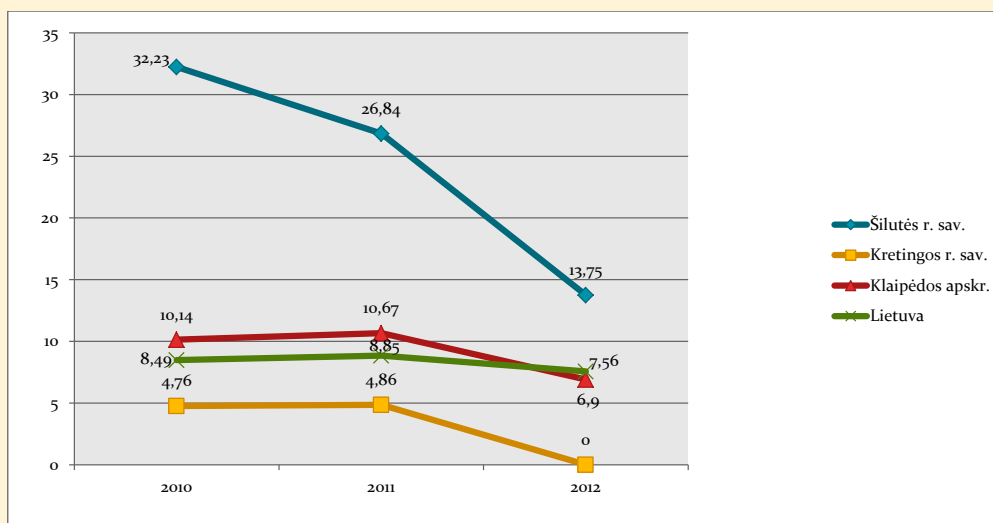
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras
(Respublikinės tuberkuliozės ir infekcinių ligų universitetinės ligoninės duomenys)

SERGAMUMAS PSICHIKOS IR ELGESIO SUTRIKIMAIS VARTOJANT PSICHOAKTYVIĄSIAIS MEDŽIAGAS

2010–2012 m. sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas buvo gan aukštas. Šis rodiklis turi tendenciją mažėti ir 2012 m. lyginant su 2010 m. sumažėjo net 2,3 karto.

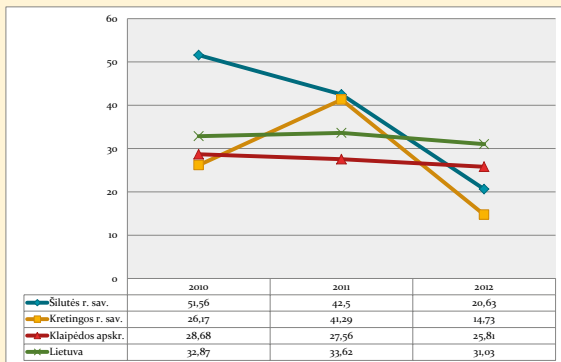
Sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas dinamika 2010–2012 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

SAVIŽUDYBIŲ PAPLITIMAS

Savižudybių skaičiaus dinamika 2010–2012 m. (100 000 gyv.)

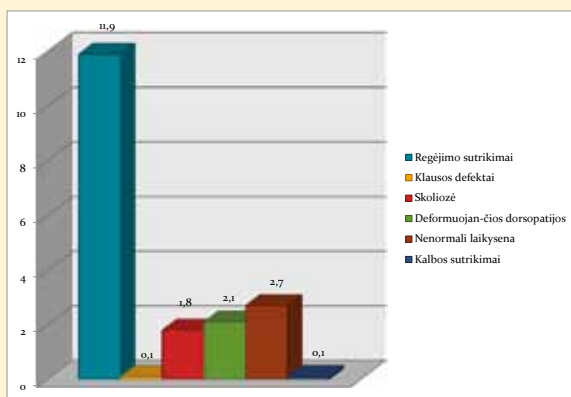
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Mirtingumas dėl išorinių mirties priežasčių užima trečią vietą pagal mirtingumo apimtį. 2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje dėl išorinių mirties priežasčių mirė 54 asmenys. Iš jų 9 žuvo transporto įvykiuose (20,6 atv. 100 000 gyv.), 5 atsitiktinai paskendo (11,5 atv. 100 000 gyv.), 3 mirė dėl šalčio poveikio (6,9 atv. 100 000 gyv.), 4 atsitiktinai apsinuodijo alkoholiu (9,2 atv. 100 000 gyv.), 9 nusižudė (20,6 atv. 100 000 gyv.) ir 1 buvo nužudytas (2,3 atv. 100 000 gyv.).

16,7 proc. mirtingumo nuo išorinių mirties priežasčių sudaro tyčiniai susižalojimai - savižudybės. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad savižudybių skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, Šilutės rajone 2012 m. žymiai sumažėjo ir tapo mažesnis nei analogiškas Klaipėdos apskrities ir Lietuvos Respublikos rodiklis. Analizuojant savižudybių atvejų skaičių 2010–2012 m. galima daryti išvadą, kad savižudybių skaičius turi tendenciją mažėti.

VAIKŲ SVEIKATA

Vaikų, sergančių kai kuriomis ligomis ir sutrikimais dalis Šilutės r. sav. 2012 m. (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje 0-17 m. vaikų, apsilankusių ambulatorinėse sveikatos priežiūros, įstaigose skaičius buvo 8 672. 1 036 vaikams buvo nustatyti regėjimo sutrikimai (11,9 proc. nuo apsilankusių), 12 klausos defektai (0,1 proc. nuo apsilankusių), 160 – skoliozė (1,8 proc. nuo apsilankusių), 186 – deformuojančios dorsopatijos (2,1 proc. nuo apsilankusių), 238 – nenormali laikysena (2,7 proc. nuo apsilankusių) ir 5 – kalbos sutrikimai (0,1 proc. nuo apsilankusių).

VALSTYBINIŲ PROFILAKTIKOS PROGRAMŲ VYKDYMAS

Jau keletą metų Šilutės rajono savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, yra vykdomas valstybių profilaktikos programų įgyvendinimas. 2012 m. daugiausiai buvo suteikta informavimo paslaugų apie širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programas – 3 745 ir gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencijos informavimo paslaugas – 3 002.

Valstybinių profilaktikos programų įgyvendinimo rodikliai Šilutės r. sav. 2010–2012 m. (abs. sk.)

	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programos vykdymas:			
Informavimo apie priešinės liaukos vėžio ankstyvąją diagnostiką paslaugų suteikimo skaičius	1 291	1 796	1 432
Urologo PSA paslaugų suteikimo skaičius	68	118	83
Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programos vykdymas:			
Atrankinės mamografinės patikros paslaugą teikiančių įstaigų skaičius	10	10	10
Informavimo paslaugos suteikimo skaičius	1 376	1 257	1 405
Mamogramų atlikimo paslaugos suteikimo skaičius	1 396	1 154	1 314
Mamogramų vertinimo paslaugos suteikimo skaičius	1 404	1 272	1 327
Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencijos programos vykdymas:			
Gimdos kaklelio patikros paslaugą teikiančių įstaigų skaičius	9	9	9
Informavimo paslaugos suteikimo skaičius	2 762	2 614	3 002
Citologinio tepinėlio paėmimo paslaugos suteikimo skaičius	1 341	1 642	1 865
Citologinio tepinėlio ištyrimo paslaugos suteikimo skaičius	-	-	-
Širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programos vykdymas:			
Informavimo paslaugų apie širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programą paslaugų suteikimo skaičius	3 067	3 666	3 745
Išsamaus širdies ir kraujagyslių ligų tikimybės įvertinimo paslaugų skaičius	-	-	-
Sergančiųjų diabetu ar metaboliniu sindromu širdies ir kraujagyslių ligų tikimybės įvertinimo paslaugų skaičius	-	-	-
Vaikų skaičius, kuriems suteiktos vaikų dantų dengimo silantais skaičius	662	1 025	1 070

Šaltinis: Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

SOCIALINĖ – EKONOMINĖ BŪKLĖ

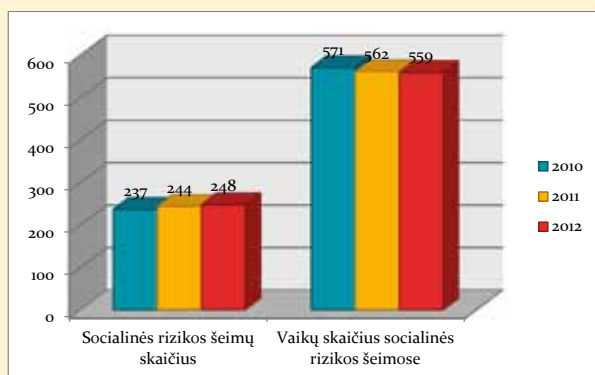
Socialiniai veiksniai veikia mūsų sveikatą, o nuo asmens ir visuomenės sveikatos priklauso socialinė gerovė. Susirgęs asmuo yra ne toks darbingas arba iš vis nedarbingas, jis nesukuria produkto ir praranda dalį galimų gauti lėšų. Socialinę – ekonominę būklę stipriai veikia gyventojų sergamumas, nes iš dalies darbingas arba nedarbingas asmuo negali atlikti darbo, taip yra parandamos lėšos.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis Šilutės rajono savivaldybėje 2012 m. buvo 248 socialinės rizikos šeimos, kuriose augo 559 vaikai.

Nors socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius 2010–2012 m. pakito labai nežymiai ir esminių skirtumų nesudarė, tačiau socialinę paramą gaunančių asmenų skaičius Šilutės rajono savivaldybėje išaugo 22,5 proc. ir 2012 m. tokių asmenų buvo 4 979. 2010–2012 m. 21,2 proc. padidėjo socialinei paramai skirtos išlaidos, kurios 2012 m. sudarė 12 879,5 (tūkst.).

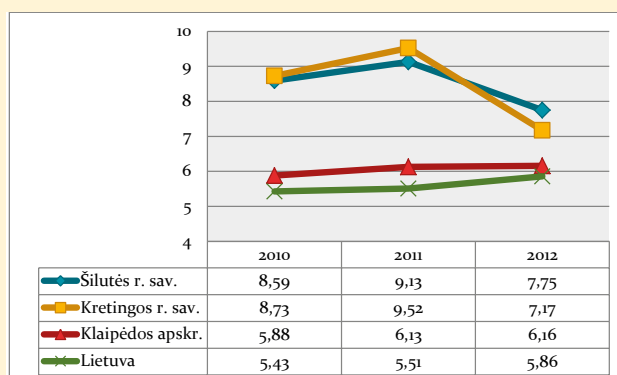
Remiantis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenimis, Šilutės rajono savivaldybėje apmokėtų laikino nedarbingumo dienų skaičius, tenkantis vienam apdraustajam, 2012 m. viršija Kretingos rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos rodiklius, tačiau pastebima, kad šis rodiklis sumažėjo 15,1 proc. 2012 m. 1-am apdraustajam Šilutės rajone teko 7,75 apmokėtų laikinojo nedarbingumo dienų, atitinkamai Kretingos rajono savivaldybėje – 7,17, Klaipėdos apskrityje – 6,16, Lietuvoje – 5,86.

Socialinės rizikos šeimos Šilutės r. sav. 2010–2012 m. (metų pabaigoje) (abs. sk.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys. Duomenys apie vaikų skaičių socialinės rizikos šeimose pagal savivaldybes už 2012 m. gali būti tikslinami.)

Apmokėtų laikino nedarbingumo dienų skaičiaus dinamika 2010–2012 m. (abs. sk. 1-am apdraustajam)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (Valstybinio socialinio draudimo fondo vadybos duomenys)

FIZINĖS APLINKOS VEIKSNIAI

Geriamasis vanduo. Gyventojų aprūpinimas saugiu ir kokybišku geriamuoju vandeniu – svarbus kiekvienos valstybės uždavinys siekiant apsaugoti gyventojų sveikatą.

Šilutės rajono savivaldybėje centralizuotai tiekiamu geriamuoju vandeniu gyventojus aprūpina UAB „Šilutės vandenys“. 2012 m. ši bendrovė aprūpino vandeniu 32 065 gyventojus (2010 m. – 35 879 gyventojus), o prisijungusių prie centralizuotų nuotekų gyventojų buvo 23 766 (2010 m. – 26 682 gyventojai). UAB „Šilutės vandenys“ atestuota vandenų tyrimo laboratorija nuolatos vykdo Šilutės miesto ir rajono geriamojo vandens kokybės tyrimus. Kontrolė vykdoma pagal programinės priežiūros planą, suderintą su Šilutės rajono valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba. 2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje vandens tyrimų metu nerasta žarninių lazdelių (*E. coli*) ir (ar) žarninių enterokokų bei neaptikta cheminių (toksinių) medžiagų koncentracijos nustatytų ribinių verčių viršijimo, todėl galima daryti išvadą, kad šios bendrovės tiekiamas vanduo atitinka HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus“.

Maudyklos. Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje maudymosi sezono metas, prasideda birželio 1 d. ir baigiasi rugsėjo 15 d., nuo 2008 metų stebimas vandens telkinių vanduo maudyklų ir tų rekreacinių vietų, kurias yra pamėgę rajono gyventojai bei svečiai. 2012 m. Šilutės rajono savivaldybės maudyklų vandens kokybės mikrobiologinių ir fizikinių – cheminių parametrų vertės neviršijo Lietuvos higienos normoje HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“, reglamentuotų privalomų verčių.

Šilutės r. sav. gyventojams centralizuotai tiekiamas vanduo ir tvarkomos nuotekos 2012 m. (abs. sk.)

Seniūnijos pavadinimas	Gyventojų, naudojančių centralizuotai tiekiamą vandenį, skaičius*	Gyventojų, prisijungusių prie centralizuotų nuotekų tinklų, skaičius
Šilutės miestas	15 841	15 341
Šilutė sen.	3 272	1 782
Rusnė sen.	1 517	918
Juknaičių sen.	1 741	1 050
Usėnų sen.	775	289
Saugų sen.	1 523	815
Kintų sen.	861	659
Švėkšnos sen.	1 731	1 690
Ž. Naumiesčio sen.	2 244	815
Vainuto sen.	1 355	283
Katyčių sen.	481	0
Gardamo sen.	724	124
Iš viso:	32 065	23 766

*gyventojų skaičius preliminarus

Šaltinis: UAB „Šilutės vandenys“

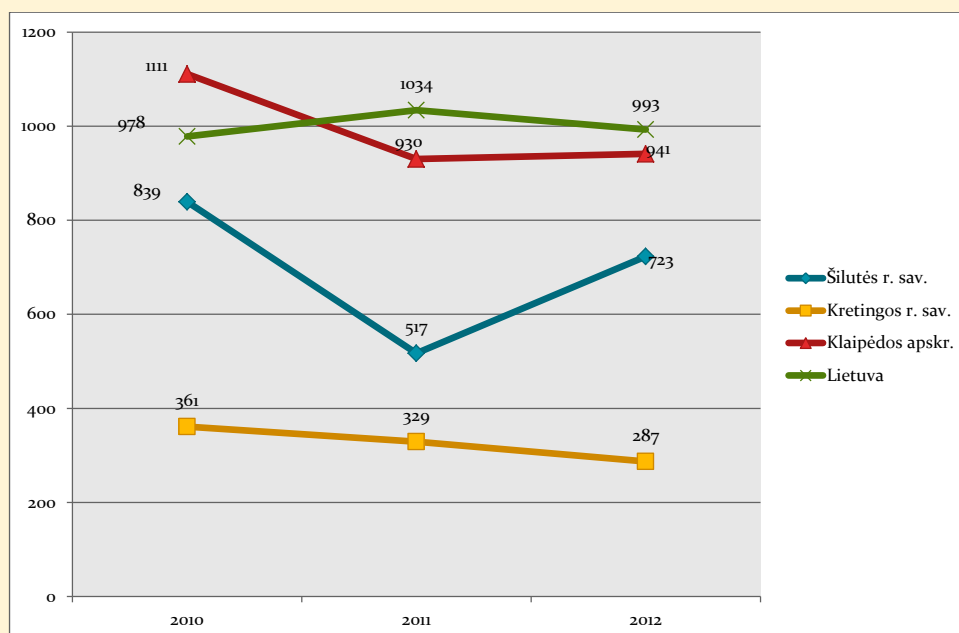
FIZINĖS APLINKOS VEIKSNIAI

Oro kokybės rodikliai. Oro taršos poveikis sveikatai priklauso nuo teršalų tipo, koncentracijos kiekio aplinkoje, poveikio trukmės bei kiekvieno žmogaus individualaus jautrumo.

2012 m. išmestų į orą teršalų kiekis, tenkantis 1-am kvadratiniam kilometrui, Šilutės rajono savivaldybėje padidėjo 28,5 proc., tačiau išliko mažesnis už Klaipėdos apskrities ir Lietuvos analogiškus rodiklius.

Išmestų teršalų kiekis tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui,
2010–2012 m. (kg)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas (Aplinkos apsaugos agentūros duomenys)

TRUMPAI APIE ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ SVEIKATĄ IR JĄ ĮTAKOJANČIUS RODIKLIUS

- Šilutės rajone gyventojų skaičius mažėja. Didesnę gyventojų dalį sudaro moterys nei vyrai. Gyventojų skaičiaus mažėjimą galima sieti su neigiama gyventojų kaita.
  - Vertinant Šilutės rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus bei amžiaus struktūros pokyčius, galima teigti, kad Šilutės gyventojai senėja, o tai reiškia, kad didėja pensinio amžiaus gyventojų dalis lyginant su bendru gyventojų skaičiumi.
  - 2010–2012 m. laikotarpiu gimstamumo rodiklis turi tendenciją didėti.
  - 2012 m. mirtingumo rodiklis sumažėjo.
  - Pagrindinės Šilutės rajono savivaldybės gyventojų mirties priežastys: kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys.
  - 2012 m. Šilutės rajono savivaldybės gyventojai daugiausia sirgo kvėpavimo sistemos ligomis, kraujotakos sistemos ligomis bei jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligomis.
  - Šilutės rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigose personalo skaičiaus kitimus galima įvardinti kaip stabilius, tačiau gyventojų aprūpinimas medicinos personalu yra mažesnis lyginant su analogiškais Klaipėdos apskrities ir Lietuvos rodikliais. Daugiausiai greitosios medicinos paslaugų Šilutės rajono savivaldybėje suteikiame dėl ūmių susirgimų ir būklių.
  - Socialinių rizikos šeimų ir vaikų socialinės rizikos šeimose skaičius išlieka stabilus.
  - 2012 m. registruotas nedarbas lenkė Kretingos rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos registruoto nedarbo procentą.
  - 2012 m. sumažėjo laikinojo nedarbingumo dienų skaičius tenkantis 1-am apdraustajam.
  - 2012 m. Šilutės rajono savivaldybėje vandens tyrimų metu nerasta žarninių lazdelių (*E. coli*) ir (ar) žarninių enterekokų bei neaptikta cheminių (toksinių) medžiagų koncentracijos nustatytų ribinių verčių viršijimo, todėl galima daryti išvadą, kad šios bendrovės tiekiamas vanduo atitinka HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus“.
  - 2012 m. Šilutės rajono savivaldybės maudyklų vandens kokybės mikrobiologinių ir fizikinių – cheminių parametrų vertės neviršijo Lietuvos higienos normoje HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“, reglamentuotų privalomų verčių.
  - 2012 m. išmestų į orą teršalų kiekis, tenkantis 1-am kvadratiniam kilometrui, Šilutės rajono savivaldybėje padidėjo.
  - 2012 m. daugiausiai buvo suteikta informavimo paslaugų apie širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programas ir gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencijos informavimo programas.
  - Darbingo amžiaus suaugusiųjų, kuriems pirmą kartą nustatytas 0-55 proc. darbingumo lygis, skaičius Šilutės rajone didžiausias visoje Lietuvoje.
  - Sumažėjo savizudybių atvejų Šilutės rajono savivaldybėje.
- Sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį bei psichoaktyviasias medžiagas išlieka didesnis už Kretingos rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos sergamumą šiais sutrikimais.

REKOMENDACIJOS

Sveikatinimo prioritetų įgyvendinimą galima užtikrinti panaudojant visus pagrindinius sveikatinimo veiksnius: kuriant saugesnę socialinę aplinką, mažinant sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį, sveikesnę fizinę – darbo ir gyvenamąją aplinką, formuojant sveikesnę gyvenamąją ir jos kultūrą, kuriant į paciento poreikius orientuotą kokybiškesnę ir naudingesnę asmens ir visuomenės sveikatos priežiūrą.

Kompleksiškam sveikatinimo veiksnių panaudojimui yra būtinas bendradarbiavimas ir partnerystė Savivaldybėje, visų partnerių atsakomybė už visuomenės sveikatos rezultatus.

Kurti sveikatai palankią aplinką būtina ne tik vykdant visiems prieinamą sveikatos priežiūrą, atkreipiant dėmesį į kraujotakos sistemų ligų rizikos veiksnių šalinimą, tačiau skatinant visų amžiaus grupių gyventojus įsitraukti į preventinę veiklą, mažinant rizikos veiksnių paplitimą tarp suaugusiųjų. Vykdamas preventinį darbą ypatingą dėmesį skirti kaimo gyventojams.

Vaikų ir mokinių visuomenės sveikatos priežiūrą vykdyti kryptingai, dėmesį skiriant regos sutrikimų profilaktikai, skeleto-raumenų sistemos ir dantų ligų rizikos veiksnių nustatymui ir prevencijai. Svarbu mažinti gyvenamosios rizikos veiksnius, kurie sąlygoja minėtų ligų ir sutrikimų atsiradimą, daug dėmesio skirti vaikų darbo ir poilsio režimui, darbo vietai bei akių ligų profilaktikai.

Tikslinga kiekvienais metais tęsti maudyklų vandens ir tyliųjų zonų stebėseną, nes šie aplinkos veiksniai turi neigiamą poveikį visuomenės sveikatai.

Teikti gyventojams informaciją ir įtraukti bendruomenę į sveikatos stiprinimą bei skatinti aktyvų dalyvavimą preventinėse programose.

Parengė

Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

Lietuvininkų g. 8, LT-99133 Šilutė

Tel. / faks. (8 441) 52 217

El. paštas visuomenessveikatosbiuras@gmail.com

www.silutessveikata.lt